

'הזיד ביום טוב לוקה ארבעים' — על דברי התוס' בענין בנין ביום טוב — ע' פני יהושע ומהרש"ם; שער המלך (יו"ט דף טז, ג); שו"ת דובב מישרים (ח"א צא, ב); שבט הלוי ח"ח קכא, ב; ברכת מרדכי (ח"ב כה, ז).

'מאי טעמא דרבי אליעזר, דכתיב ויטבל אותה ביערת הדבש' — בבאור הדרשה ובכללות הענין — ע' במצויין בבבא-בתרא סו.

'ע"ב) 'אמר רבא: חמש מדות בכלי חרס...' — מצינו בכמה מקומות שרבא היה עושה מדות, בגטין עט. בחולין יז: וע' גם בגטין סה. (עפ"י תוס' ב"ב קנה. ד"ה איתמר. וצדדו לגרוס 'רבה', וכתבו שגם הוא היה רגיל לעשות מדות).

*

חליבה בשבת — החזו"א (נו) האריך להוכיח שאין לחלוב אלא על ידי נכרי, [או על ידי מכשיר חשמלי המופעל על ידי שיעון, אם לא משום חלול שבת של פועלי חברת החשמל — ע"ש לח, ד]. ואם אי אפשר, אין התר לחלוב אלא על הקרקע או על כלי מאוס, בענין שהחלב ילך לאיבוד. והוסיף שם דברים הנוגעים להעסקת פועלים ערבים לצורך זה, וזו לשונו:

'... ומכל מקום חייב כל אדם להשתדל לחלוב על ידי אינו יהודי, שזו דרך הישרה על פי התורה וסופה להתקיים וכן נוהגין בכל המקומות שהשבת אצלן ביוקר, ומדרך התורה להחזיק שלו' עם כל אדם ולהעביר על המדה, וכמש"כ הר"מ פ"י מה' מלכים הי"ב, וכשם שאין ראוי לחכם לבעוס ולנקום במריע לו מתוך חולי רוח, כן אין ראוי לנקום ולשנוא את המריע מתוך חולי נפש המשכלת וחסר משקל המדות, ואין בין בליעל למטורף הדעת ולא כלום, וכל העונשים הוא להיות חכמת החכמים מוגבלת מאד ובלתי מספקת ליתן לפתאים ערמה, ההכרח להשתמש בעונשים להקים גדרי עולם שלא יהיה העולם טרף לשני בריאי הגוף וחלושי השכל, אבל העונש צריך להעשות מתוך יגון עמוק, נקי מרגש צרות עין בשל אחרים, ובהיות האדם בלתי שלם בתכלית השלמות ומורגז ביצר הרע, לא יחדל מלהיות רחמני ולהתיר בשעה שמצוה לעשות דין, ואז ניתן לו להשתמש גם בהערת טבעת נקמה תחת פיקוח הדעת שאין הערתו בזה רק לזירוז הדין, וזהו בכלל בכל לבבך בשני יצריך'.

פרק אחד עשר; דף צו

'שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים — המושיט והזורק מזו לזו פטור, היו שתיהן בדיוטא אחת — המושיט חייב' — יש מי שפרש, דלא כרש"י, שאין חילוק לדינא אם רשויות היחיד נתונות לכיוון אורך רשות הרבים או לרחבה, אלא הכל תלוי אם הן מופלגות זו מזו שאז פטור, או סמוכות כעין שורת בתים אחת ('דיוטא'). כן הביאו הראשונים להלן בשם רב האי גאון. 'והזהרו בפירוש זו כי בטורה גדול נגלה לנו'. (לשון רב האי).

ובדומה לזה הביא הריטב"א בשם מורו (הרא"ה): 'דיוטא אחת חייב' היינו הושטת חפץ באופן שכשנכנס

לרשות היחיד נשאר ראשו אחד ברשות הראשונה, דומיא דהושטת קרשים בעגלות. אבל אם כבר ניתק מן הרשות בשעה שנכנס לרשות האחרת — אין זו 'הושטה' המחייבת, (עוד הביא הריטב"א שיטה הפוכה, שאין חיוב אלא אם אינו אגוד לרשות הראשונה ברגע שנכנס לרשות האחרת).

(ע"ב) 'משה היכן הוה יתיב — במחנה לוי, ומחנה לוי רשות הרבים הואי וקאמר להו לישראל לא תפיקו ותיתו מרשות היחיד דידכו לרשות הרבים' — הערוך-השלחן (שמה, יט-כא) דקדק מלשון זו, שלא היתה רשות הרבים במדבר אלא מחנה לוי בלבד, כי רק מחנה לוי היה משמש את כל ישראל, שהכל היו צריכים למשה, אבל שאר מחנה ישראל, היות ולא כולם נצרכו להיות בכל מקום — אינו 'רשות הרבים'. ובוה כתב להצדיק מנהגם של ישראל, שאין מחשיבים ל'רשות הרבים' גמורה אלא בערים יחידות בעולם — כי אין להחשיב רשות הרבים אלא מקום מרכזי שכל בני העיר (ששים רבוא) צריכים לעבור דרכו כשבאים לילך למקום אחר, אבל כשיש דרכים חלופיות להגיע ממקום למקום, כפי המצוי כיום, ואין ששים רבוא נזקקים לבוא למקום אחד, אינו 'רשות הרבים'. ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד פז) דחה דבריו, וכתב בין השאר להוכיח שלא רק מחנה לוי הוה רשות הרבים, מהמשך הסוגיא, שרצו ללמוד מהאורגים והתופרים שהיו זורקים מחט ובוכיאר — והלא עבודות אלו אינן מתבצעות אצל משה, כמפורש בכתוב, שלאחר שעשו מלאכתם אז הביאוה למשה. (והוא ז"ל יש לו שיטה אחרת בענין 'רשות הרבים', ואין כאן מקומו).

'ואי עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא. ולרבי אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב...'
— ע' במובא לעיל עה:

'שכן אורגי (כצ"ל) יריעות זורקין בוכיאר ביריעה... והא במקום פטור קאזלא' — צריך לחלק בין זה ובין טרסקל (מין סל גדול) שנמצא ברשות הרבים למטה מעשרה, שנחשב כרשות הרבים והזורק לתוכו מרשות היחיד חייב (כדלעיל ה.) — יש לומר שמקום היריעות נחשב כמקום קביעות יותר מן הטרסקל, הלכך אינו בטל לרשות הרבים שמתחתיו. (עפ"י תוס' קב. ד"ה והוציאו.
א. ישנה שיטה נוספת, המחלקת בין טרסקל הנתון ביד אדם, שאינו קבוע במקום אחד, ולכך אינו מחלק רשות לעצמו, ובין טרסקל או יריעות המונחים על הקרקע. ע' במובא לעיל ה.
ב. הרשב"א פירש (דלא כרש"י) 'מקום פטור' לאו דוקא, אלא כרמלית, שהרי היריעה רחבה ד', (וע' גם רש"ש), ולפי שמקום אורגי היריעות היה מקורה לכך דינו ככרמלית.
הוצרך לומר שהיה מקורה, כי לולא זאת היה חייב, שהרי אין כרמלית בכלים. וסובר הרשב"א כדברי רוב הראשונים (ע' לעיל ה), שבטל הכלי אל המקום שמתחת, להיותו רשות הרבים, [וכן כתב במפורש הרשב"א שם], ודלא כדעת הסוברים שנידון כמקום פטור. אלא שלפי החילוק הנזכר שכתבו התוס', יש לחלק מקום היריעות משאר כלים, לסיבת היותו קבוע. ומשמע שהרשב"א אינו סובר לחלק בכך).

**'אלא כל ד' אמות ברשות הרבים גמרא גמירי לה' — כתב בעל המאור: 'וכלוהו תולדות דמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים ניהו, לפי שד' אמות של אדם בכל מקום קונות לו וכרשותו דמיין, וכשמוציא חוצה להן בזורק או במעביר — כמוציא מרה"י לרה"ר דמי'.
(א. המהרש"א נקט שגם התוס' סוברים סברה זו, ובאר בזה את דבריהם. ויתכן לדייק כן גם מלשון הרמב"ם (שבת יב, ב). וראה עוד ענינים המסתעפים מדברי בעל המאור, באבן האזל הל' גנבה ג, ב; אבי עזרי קמא שבת א, יט (יג, כא); רביעאה יג, טו; ובמובא לעיל ריש דף ו.**

ב. גוף הסברה שהעברת ד' אמות ברה"ד תולדת מלאכת הוצאה — כתובה כמה ראשונים. ע' רשב"א, ריטב"א, 'חדושי הר"ן' ומאירי כאן; ריטב"א ור"ן לעיל עג. מגיד משנה — שבת יב, ט. ונימק הריטב"א, שאי אפשר לומר שהוא איסור חדש, כי אז לא היו נענשים על העברה, שאין עונשים מהלכה. (וע"ע באג"מ יו"ד ח"א ריז). וע"ע בענין זה בשו"ת חות יאיר (קלב). לכאורה נראה על פי דברי הראשונים הללו, שכל הדינים הנוהגים בהוצאה מרשות לרשות, נוהגים גם בהעברת ד' אמות — שהרי היא תולדתה. וזה שלא כדברי כמה אחרונים שרצו לחדש שהעברת ד' אמות, הואיל ומקורה מהלכה ולא ממשכן, אין בה דין 'מלאכת מחשבת', ומתחייב אף כשבדעתו להניח במקום אחר (ע' כפות תמרים ותפארת ישראל — סוכה מג, בבאור דברי רש"י שם), ויש שכתבו לחייב בהעברה גם כשאינה צריכה לגופה (ע' דברי חיים — ויצא; ציונים לתורה — יט). וע' גם בשו"ת בית זבול (ח"ב יט, ח) שהשיג על דברי האחרונים הנ"ל. ומפני אותו הטעם כתב המנחת-חינוך (רחצ, יח), לחייב מלקות על העברת ד' אמות ברשות הרבים ביום טוב שלא לצורך כלל, (לדעת רוב הראשונים, הסוברים שלוקים על הוצאה ביו"ט שלא לצורך כלל) — שהרי ההעברה תולדת הוצאה היא, ודלא כאיזה ספר שנסתפק בדבר. וע"ע שבט הלוי ח"ז סה, ו).

'מצאתי מגלת סתרים בי ר' חייא וכתוב ביה איסי בן יהודה אומר: אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ואינו חייב אלא אחת — אחת ותו לא? ... אימא אינו חייב על אחת מהם' — לכך נקראת 'מגלת סתרים', כי כתבו בה דברים סתומים כדי להעלימם, כמו 'ואינו חייב אלא אחת' — שאין לו באור כמשמעותו וצריך לבאר ולפרש בעל פה. (שו"ת אריה דבי עילאי — בשם הרה"ק מלובלין).

— לדעת רש"י ותוס' (לעיל ו), לא פטר איסי אלא מחיוב מיתה, אבל קרבן חטאת חייב על כל ל"ט המלאכות, [וממילא גם חיוב 'כרת' במזיד יש לכולן, כמו שכתבו הראשונים שם]. ואולם מדברי רבנו חננאל כאן מבואר שלדברי איסי יש מלאכה אחת שאין בה חיוב חטאת. (וע' גם בהגהות מלא הרועים לעיל ו). ויש מי שפירש שלדברי איסי, יש מלאכה אחת שאין בה 'חילוק חטאות' עם שאר מלאכות, ולפי זה שגג ועשה את כל המלאכות בהעלם אחד — מביא ל"ח חטאות. (רא"מ הורביץ שם. וגם לפירוש זה, אחת מן המלאכות אין בה חיוב מיתה — כמבואר כאן בגמרא). ישנה דעה החולקת על איסי. (כן כתבו התוס' לעיל ו. וכן דייקו אחרונים מדברי הרמב"ם שפסק דלא כאיסי. וע"ע שבט הלוי ח"ג סט וח"ז צ).

שינוי רשויות

במה נשתנה דורנו?

— בשינוי רשויות!

עבודת ה' —

מרשות הרבים לרשות היחיד

והעובד —

מרשות היחיד לרשות הרבים.

(מתוך מכתב מאליהו ח"ג עמ' 306)

ופירש אביי דבריו: שניקב למטה מרביעית, שהואיל ואין יכול לקבל רביעית, בטל מתורת כלי ונחשב כמחובר לקרקע.

נראה שזה דוקא בסתם כלים, או בכלי המיועד לאכלים ולמשקים, אבל המיוחד לאכלים בלבד, אפילו אם אין בו כדי לקבל רביעית אינו בטל מתורת 'כלי' אם הוא מקבל זיתים (מרומי שדה).

היה השורש כנגד הנקב — נסתפק ההוא סבא שמא מודה רבי שמעון.

יש סוברים שדין חרישה וזריעה כדין תלישה, והזורע בעציץ שאינו נקוב פטור. ויש חולקים (ע' מגן אבות; חיי אדם יא בנשמ"א; מנ"ח; תוצאות חיים ה; שו"ת שבט הלוי ח"ז צד, ג).

דפים צה — צו

קל. א. זרעים שנורעו בעציץ נקוב — האם דינם כמחובר או כתלוש?

ב. מהם שיעורי נקיבת כלי חרס להלכותיהם השונות?

א. זרעים שנורעו בעציץ נקוב בנקב שגדלו כשורש קטן — להכמים, דינו כמחובר לקרקע, הן לענין תולש בשבת, הן לענין הכשר לקבלת טומאה על ידי משקים, שכל דבר המחובר אינו מוכשר לקבל טומאה. [וכן לענין דרכי קנין, כתיבת פרוזבול ועוד].

א. אין חילוק בגודל הנקב, בין כלי המיועד למשקים או לדברים אחרים, לעולם משערים בכדי שורש קטן (עפ"י תוס').

ב. שיעור נקב 'כדי שורש קטן' — כתבו פוסקים אחרונים, הוא כ-2.5-2 ס"מ בקוטרו, ואם כי נראה מכמה מקומות שהוא פחות מזה, מכל מקום לחומרא יש לחוש לשיעור הנ"ל (עפ"י שבט הלוי ח"ח רלב, ה).

ג. אין חילוק בין נקב הנמצא למטה או בדפנות מלמעלה, כי אעפ"י שהכלי ראוי לקבל רביעית ולא נטהר מטומאתו, הזרעים שבתוכו נחשבים מחוברים לקרקע. ע' משנה למלך בכורים ב; חו"א סב, כא. וכתב הרשב"א בתשובה (ח"ג שמא), דוקא כשנקוב כנגד מה שטמון מן הצמח בעפר העציץ, אבל למעלה ממה שטמון — לא.

רבי שמעון אומר: הנקוב דינו כשאינו נקוב לכל דבר, מלבד לענין הכשר לקבלת טומאה, זרעים שבעציץ נקוב — אינם מוכשרים לקבל טומאה על ידי נפילת משקים עליהם — שהתורה ריבתה טהרה אצל זרעים. (וכי יפל מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע — טהור הוא).

מסתמא הוא הדין לענין קבלת טומאה של הזרעים, אם העציץ נקוב — אינם מקבלים טומאה, [וגם עולים מטומאתם בזריעה זו]. ובשאינו נקוב — נטמאים (עפ"י תוס' חולין קכח. וע' ר"ש מעשרות ה, ב מהירושלמי).

ומודה רבי שמעון כשניקב בכדי טהרתו, שבטל ממנו תורת 'כלי' והזרעים שבתוכו נידונים כמחובר לקרקע, כנוכר למעלה.

ב. אמר רבא: חמש מדות בכלי חרס שנוקבו; —

ניקב כמוציא משקה (= נקב צר שמשקה שבכלי מטפף דרכו, אבל מים שמחוץ לכלי אינם חודרים דרכו לכלי) — עדיין כלי הוא לכל דבר, מלבד ב'גסטרא', דהיינו שבר כלי שמשמש לקבלת משקים נוטפים מן הכלים — נטהר בנקב זה, מפני שהוא נזרק, שאין אדם אומר הבא גסטרא לגסטרא.

- כלי שנקוב בנקב המוציא משקה ולא מכנים — נוטלים ממנו לידים. טשו"ע קנט, א. ודוקא ניקב, אבל בנסדק יש מחמירים בכלי חרס וכלי זכוכית, כי סוף הסדק להתרחב, או מפני שאין הכלי ראוי לקבל חמים כצונן (ע' משנ"ב קנט סקי"א).
- ניקב ככונס משקה — טהור מלקדש בו מי חטאת, (כלומר בטל מתורת 'כלי' לענין זה), אולם הזרעים שבתוכו נחשבים כתלושים מן הקרקע, ככלי שאינו נקוב.
- א. כתב המגן-אברהם (קנט סק"ג), אפילו אם ראוי לקבל רביעית למטה מן הנקב, פסול לקדש בו מי חטאת (וע' חזו"א בהשמטות לאו"ח קנו עמ' רנב).
- ב. כלי המיועד למשקים — נטהר בנקב ככונס משקה, שכבר אינו ראוי לייעודו. תוס'. ואפשר שזה דוקא כשאינו מחזיק רביעית מן הנקב ולמטה (ע' תרומת הדשן רסא. ונראה מתוך דבריו שם, שמחלוקת הראשונים בשאלה זו, שיש סוברים שאין ליטול ידים מכלי שניקב ככונס משקה, אף לא דרך הנקב, ומשמע שסוברים שבטל מתורת כלי מכל וכל).
- ניקב כשורש קטן — זרעים שבתוכו נחשבים תלושים מן הקרקע, וראויים להכשר קבלת טומאה. [לדעת אמורא אחד ממערבא, לפרש"י, אינו בטל מתורת כלי לענין זה אלא במוציא רימון, [ופירש הרמב"ן, דוקא לרבי שמעון]. ורבנו תם חולק. ולפירושו ישנה דעה הסוברת שכלי המוקף צמיד פתיל, אם יש בו נקב בגודל שורש קטן — אינו מציל על מה שבתוכו באהל המת].
- ניקב כמוציא זיתים — נטהר מטומאתו, בסתם כלי חרס שהוא מיועד לאֶכְלִים (תוס'). אבל אם ייחדוהו לרימונים — מקבל טומאה. ורבי אליעזר מטהר לגמרי, ככלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה. וכן פסק הרמב"ם (כלים יט, ב), שאין מועיל יחוד לרימונים בכלי חרס (ע' משנה אחרונה רפ"ג דכלים; שפת אמת).
- [זרעים שבתוכו אינם נידונים כתלושים מן הקרקע — אף לרבי שמעון, כנ"ל].
- התוס' (בזבחים צה סד"ה לא) צדדו ששיעור זה מדרבנן, אבל מדאורייתא טהור בנקב כשורש קטן. ועע"ש.
- ניקב כמוציא רימונים — טהור מכלום.
- כלי המוקף בצמיד פתיל, אינו מציל על טהרות שבתוכו בנקב זה.
- א. לפירוש רש"י: דוקא בכלים קטנים, אבל בגדולים — מציל, עד שייפחת הכלי ברובו. ור"י פירש: במוציא רימון לעולם אינו מציל, ואם ניקב ברובו, אפילו אין בו כמוציא רימון, כגון בכלים קטנים — אינו מציל.
- לפירוש רבנו תם, ישנה דעה הסוברת שאינו מציל בצמיד פתיל כל שניקב כשורש קטן, כנ"ל.
- ב. לדעת רש"י, כלי שניקב בצדו בנקב קטן, אין נכנסת הטומאה דרכו, כיון שפתח הכלי מוקף צמיד פתיל. ואולם אם ניקב במקום שאין נשאר למטה מן הנקב כשיעור כלי, או כל שהנקב מוציא זית בכלי המיועד לאֶכְלִים, או בכונס משקה בכלי משקים — אינו מציל על מה שבתוכו (כן פירש ר"י ועוד בדעת רש"י).
- ורבנו תם חולק וסובר שכלי שניקב אינו מציל על מה שבתוכו אלא אם הנקב נסתם. ודוקא בנקב קטן אבל ניקב ברובו או כמוציא רימון — אינו מציל.
- ג. שיעור 'מוציא רימון' — אפשר שהוא מעט יותר מרימון בודד, בכדי ששלשה רימונים מחוברים יכולים לעבור דרך הנקב בזה אחר זה. ואפשר ששיעורו ברימון יחיד, מאותם הגדלים שלשה ביחד, והוא שיעור קטן מרימון הגדל לבדו (עפ"י תוס' עירובין ד: סוכה ו).

שיעורי שברי כלי חרס לענין טומאת 'גיסטרא' — מפורטים בחולין נד. וע"ע חו"א בהשמטות לאו"ח קנו (לשו"ע סימן קנט).
שיעור נקב לענין טהרת 'תוך תוכו' של כלי חרס — ע' בחדושי הגר"ח הלכות כלים יד, ח.

פרק אחד עשר; דף צו

קלא. א. מהו המקור לאיסור —

הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים בשבת;
הכנסה;

העברת / זריקת ד' אמות ברשות הרבים.

ב. מי היה המקושש עצים ביום השבת? איזו מלאכה עשה, ומאי נפקא מינה?

א. מקור לאיסור הוצאה — אמר רבי יוחנן: ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש — ויכלא העם מהביא — אל תוציאו מרשות היחיד (אהלי ישראל) לרשות הרבים (מחנה לוי, מקומו של משה). [ולמדו בגזרה שוה 'העברה' 'העברה', שהיה זה בשבת. ורבנו חננאל לא גרס כן, כי גם אם היה בחול למדנו מכך שקראה תורה להוצאה 'מלאכה'. וכן הוא בירושלמי. וכ"כ הרמב"ם (שבת יב, ח) והרשב"א].

א. אף על פי שהיתה במשכן הוצאה מרשות לרשות, אם לא הלימוד מן הכתוב לא היו חייבים עליה, לפי שמלאכה גרועה היא (תוס').

ב. במסכת עירובין (יז:) למדו איסור הוצאה מאל יצא איש ממקומו ביום השביעי. ופרשו התוס' (לעיל ב. עירובין יז: פסחים פה:) ששני כתובים נצרכים, אחד לעומד בפנים ואחד לעומד בחוץ. ויש חולקים (ערמב"ן בתחילת המסכת ובתחילת מסכת שבועות. וראה עוד בסיועו הראשונים, בשו"ת שבט הלוי ח"ה נב).

הכנסה אסורה מסברה, מה לי מוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, מה לי מכניס מרה"ר לרה"י. ואולם אין ההכנסה מפורשת הלכך אינה אלא תולדה.

א. הרמב"ן (ב:) נקט שמחלוקת אמוראים יש בדבר, ולדעת רב פפא (שם), ההכנסה היא כלולה באב של 'הוצאה מרשות לרשות'. וכן יש מדייקים מדברי הרמב"ם (שבת יב, ח). והרשב"א צדד לחלק בין הכנסת העומד בחוץ, שהיא 'אב', להכנסה של העומד בפנים שאינה אלא 'תולדה'.
ב. נחלקו דעות הראשונים האם די בסברה בלבד לחייב על הכנסה, או צריך גם לכך שהיתה הכנסה במשכן (עתוס' כאן ובריש מסכתין ובעל המאור מט:).

מעביר או זורק ד' אמות ברשות הרבים, אף על פי שאין מקור לכך מן הכתוב וממלאכת המשכן, נלמד הדבר במסורת מפי השמועה, שהוא חייב כמוציא מרשות לרשות.
הזורק והמושיט מרשות לרשות, או זורק ומושיט ד' אמות ברשות הרבים — תולדת מוציא הוא (רמב"ם יב, ט).

ב. מקושש זה צלפחד. דברי רבי עקיבא. (גזרה שוה: ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת; אבינו מת במדבר.)

וכן סבר רבי אליעזר בן יעקב (עפ"י תוס' ב"ב קיש:).

רבי יהודה בן בתירא לא קיבל גזרה שוה זו ולכך אמר לרבי עקיבא עתיד אתה ליתן את הדין — אם

כדבריך התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם לאו — אתה מוציא לעז על אותו צדיק. [ולדבריו, צלפחד מת בחטא המעפילים ולא בחלול שבת].
[כיוצא בדבר דרש רבי עקיבא שאף אהרן נתנגע כמרים. וחלק עליו רבי יהודה בן בתירא].

דף צז

קלב. מנין ש...

- א. החושד בכשרים לוקה בגופו.
 - ב. מדה טובה ממהרת לבוא ממדת פורענות.
 - ג. כל פחות משלשה טפחים — כלבוד דמי.
- א. אמר ריש לקיש: החושד בכשרים לוקה בגופו שכתוב ויען משה ויאמר, והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך ה', וגלוי לפני הקב"ה שיאמינו. אמר לו: הם מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין... ומנין שלקה — ויאמר ה' לו עוד הבא נא ירך בחיקך — ויבא ידו בחיקו, ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג.
- ב. אמר רבא ואיתימא רבי יוסי בר חנינא: מדה טובה ממהרת לבא ממדת פורענות, שאילו במדת פורענות כתוב ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג, ואילו במדה טובה כתוב ויוצאה מחיקו והנה שבה כשרו.

ג. מסקנת הגמרא שכל פחות משלשה כלבוד דמי (הן לענין הנחה על קרקע הרשות הן לענין מחיצות) — הלכה היא שנתקבלה במסורת. (ובכלל מה שאמרו (עירובין ד) 'שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני').

קלג. מה הדין במקרים הבאים?

- א. הזורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר — למטה מעשרה טפחים.
 - ב. כנ"ל, למעלה מעשרה טפחים.
 - ג. כנ"ל במעביר.
 - ד. כנ"ל במושיט לחברו.
 - ה. המוציא מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע.
 - ו. המוציא מרה"י לרה"ר ועבר ד' אמות ברה"ר עד שנה.
 - ז. נתכוין לזרוק ארבע זורק שמונה.
 - ח. נתכוין לזרוק שמונה זורק ארבע.
- א. הזורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר, למטה מעשרה טפחים — אם נוקטים 'קלוטה כמי שהונחה דמי', חייב. ואם לאו — פטור. והוכיחו שבדבר זה נחלקו רבי עקיבא וחכמים. רבי עקיבא מחייב (אחת) וחכמים פוטרם.

א. אם היינו נוקטים לחייב על תולדה במקום אב, כשיטת רבי אליעזר, וגם 'קלוטה כמי שהונחה' — היה מתחייב שתיים, אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה. אלא שלהלכה אין חייבים על תולדה במקום אב, [וכן היא דעת רבי עקיבא עצמו (בכריתות טז). ר"ן].
ולעיל (ד): מבואר שיש צד לומר שכדי להיחשב עקירה המחייבת, צריך החפץ להיות מונח על מקום חשוב, ולפי זה אף לרבי אליעזר אינו חייב שתיים.